

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо державної підтримки сфери культури, креативних індустрій, туризму, малого та середнього бізнесу у зв'язку з дією обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (реєстраційний №3377 від 22.04.2020, внесений народними депутатами України Ткаченком О.В., Кравчук Є.М, Нальотовим Д.О. та іншими).

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Цивільного кодексу України, законів України “Про телебачення і радіомовлення”, “Про рекламу”, “Про культуру”, “Про державну допомогу суб'єктам господарювання”, “Про Український культурний фонд”, “Про державну підтримку кінематографії в Україні”, “Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав”, “Про оренду державного та комунального майна”, “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)” з метою вдосконалення правових відносин у сферах життєдіяльності, які зазнали змін у зв'язку із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19).

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту потребуватиме виділення додаткових витрат з державного бюджету, зокрема, на:

грантову інституційну підтримку Українським культурним фондом юридичних осіб незалежно від їх форми власності;

поточну діяльність та матеріально-технічне забезпечення Українського культурного фонду;

надання державної субсидії на розвиток кінопроекту;

субсидування 50 відсотків вартості витрат Концерну радіомовлення, радіозв'язку та телебачення;

державне субсидування 100 відсотків втрат місцевих бюджетів;

фінансову підтримку закладів культури;

одноразову фінансову підтримку для самозайнятих осіб та суб'єктів господарювання.

Також реалізація законопроекту може призвести до втрат доходів державного бюджету при запровадженні пільгових умов надання закладом культури державного та комунального майна в оренду, відтермінуванні сплати ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензій на мовлення та ліцензій провайдера програмної послуги.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [20B4E4ED0D30998C0400000D72D2C0071147800](#)

Підписувач [Єрмоличев Роман Володимирович](#)

Дійсний з [31.07.2019 0:00:00](#) по [31.07.2021 0:00:00](#)

Міністерство фінансів України

07030-02-3/14006 від 12.05.2020

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

У пояснювальній записці до законопроекту зазначається, що очікувані додаткові витрати бюджету на державну допомогу та фінансову підтримку в сфері культури, креативних індустрій та туризму складуть 600 млн гривень, з яких 200 млн грн — грантова інституційна підтримка Українським культурним фондом, 400 млн грн — субсидії для кіно.

Обсяг можливих витрат за іншими напрямками не визначено.

Суб'єктом законодавчої ініціативи у порушення частини 1 статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту не подано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій про зміни до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроекту у разі його прийняття не буде забезпечена фінансовими ресурсами.

Суб'єктом законодавчої ініціативи запропоновано профінансувати додаткові витрати державного бюджету за рахунок стабілізаційного фонду для фінансування заходів з протидії коронавірусу.

Серед напрямів спрямування коштів фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, створення якого передбачено статтею 28 Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік”, не передбачено напрями, пов'язані з наданням державної допомоги та фінансової підтримки в сфері культури, креативних індустрій та туризму.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Всупереч вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єктом права законодавчої ініціативи не надано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

Також норми законопроекту потребують узгодження із положеннями частини третьої статті 27 Бюджетного кодексу України, згідно якої Закони України або їх окремі положення, які впливають на показники бюджету (зменшують надходження бюджету та/або збільшують витрати бюджету) і приймаються після 15 липня року, що передує плановому, вводяться в дію не раніше початку бюджетного періоду, що настає за плановим.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Щодо внесення змін до Закону України “Про телебачення і радіомовлення”.

Суб'єктом законодавчої ініціативи не надано достатніх обґрунтувань щодо зупинення перебігу строків, визначених статтею 31 Закону України “Про телебачення і радіомовлення”, що може призвести до відтермінування надходжень до Державного бюджету України сплати ліцензійного збору за видачу або продовження строку дії ліцензій на мовлення та ліцензій провайдера програмної послуги.

Також, звільнення від оплати 50 відсотків вартості послуг Концерну радіомовлення, радіозв'язку та телебачення на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникнення та поширення коронавірусної хвороби (COVID-19) та до 31 грудня 2020 року призведе до збитків Концерну радіомовлення, радіозв'язку та телебачення.

Щодо внесення змін до Закону України “Про Український культурний фонд”.

На даний час відсутнє унормування терміну “інституційна підтримка”.

При цьому, розширення завдань Українського культурного фонду, пов'язаних із наданням юридичним особам грантів інституційної підтримки потребуватиме вишукування додаткових бюджетних коштів.

Крім того, збільшення обсягу видатків на фінансування поточної діяльності та матеріально-технічне забезпечення Українського культурного фонду, діяльність експертних рад Фонду з 8 до 16 відсотків річних надходжень Українського культурного фонду є економічно необґрунтованим та призведе до відволікання видатків з виконання основних завдань Українського культурного фонду.

Щодо внесення змін до Закону України “Про оренду державного та комунального майна”.

Відповідно до Закону України «Про Фонд державного майна України» Фонд державного майна є центральним органом виконавчої влади із спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері оренди. Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» надходження коштів від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном до державного бюджету в 2020 році передбачені у сумі 4,1 млрд. гривень.

Відповідно до пункту 34 частини другої статті 29 Бюджетного кодексу України надходження від плати за оренду державного майна зараховуються до доходів загального фонду державного бюджету, які є джерелом виконання соціальних програм, забезпечення важливих соціальних гарантій для населення та спрямовуються, в першу чергу, на фінансування захищених статей видатків державного бюджету.

При цьому Господарським кодексом України встановлено, що органам державної влади заборонено приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції (стаття 25).

Таким чином, надання пільгових умов оренди для окремих суб'єктів господарювання призведе до недонадходження коштів до державного бюджету України та потребуватиме визначення додаткових джерел надходжень державного бюджету для досягнення його збалансованості відповідно до вимог статей 7 та 27 Бюджетного кодексу України, та не відповідає вимогам законодавства в частині рівного захисту державою усіх суб'єктів господарювання.

Щодо внесення змін до деяких нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України.

Зміни, які пропонується внести до постанов Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 №414 “Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення Українським культурним фондом заходів з підтримки проектів”, від 15.11.2017 №881 “Про умови оплати праці працівників Українського культурного фонду та Українського інституту книги” в частині підвищення посадових окладів працівників Українського культурного фонду є економічно необґрунтованими та можуть призвести до збільшення видатків державного бюджету.

Пропонується внести, також, зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 №1298 “Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери” та встановити, що період, впродовж якого у закладах культури не провадиться господарська діяльність у зв'язку із санітарно-епідеміологічними та іншими, незалежними від працівника обставинами, є робочим часом та передбачає оплату праці у повному обсязі.

Слід зазначити, що перелік підстав для виконання робіт працівниками галузі роботи дистанційно або віддалено (наприклад, несприятливі метеорологічні умови) є необґрунтованим.

Разом з тим, питання оплати часу простою не з вини працівника у розмірі 2/3 посадового окладу на період оголошення карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України, врегульовано статтею 113 Кодексу законів про працю України (в редакції Закону України № 540-ІХ від 30.03.2020).

Абзацом чотирнадцятим пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту запропоновано внести зміни до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікропідприємництва та малого підприємництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 28, передбачивши 0 відсотка суми наданого кредиту до кінця 2020 року під цільове використання забезпечення фонду заробітної плати суб'єктами туристичної діяльності, закладами культури, іншими суб'єктами господарювання, що провадять основну економічну діяльність у видах, що належать до креативних індустрій згідно з переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України; надання адресної фінансової підтримки туроператорам, які понесли значні, незаплановані витрати та забезпечили повернення громадян України із закордону у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (за умови

документального підтвердження відсутності встановлення факту контролю (вирішального впливу) за діяльністю такого туроператора осіб інших держав, що здійснюють збройну агресію проти України).

Слід зазначити, що постановами Кабінету Міністрів України від 15.04.2020 № 283 та від 29.04.2020 № 319 внесені зміни до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам мікро підприємництва та малого підприємництва, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.01.2020 № 28 (далі – Порядок), які містять низку заходів, спрямованих на розширення державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» з метою підтримки суб'єктів мікропідприємництва та малого підприємництва, в тому числі на період карантинних обмежень та подолання їх наслідків, викликаних респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV2.

Зокрема, змінами до Порядку розширено цілі, на які можуть бути надані кредити без обмеження сфер діяльності суб'єктів підприємництва, в тому числі на:

- фінансуванням оборотного капіталу суб'єкта підприємництва для покриття його постійних (регулярних) витрат, що періодично виникають у процесі здійснення ним господарської діяльності та не залежать від зміни обсягів його виробництва (витрати на оплату заробітної плати працівників, орендних та комунальних платежів, послуг з охорони виробничих та офісних приміщень суб'єкта підприємництва, податків, зборів та інших передбачених законодавством обов'язкових платежів та витрати на інші цілі, необхідні для збереження робочого стану основних засобів та збереження товарів, матеріалів і запасів суб'єкта підприємництва), за якими процентна ставка для суб'єктів підприємництва з урахуванням часткової компенсації становитиме 3 відсотка річних;

- рефінансування існуючої заборгованості в банках України за кредитами суб'єктів підприємництва за умови збереження ними не менше 60 відсотків фонду оплати праці та 80 відсотків чисельності персоналу порівняно із станом на 1 березня 2020 р. (у разі наявності найманих працівників) з компенсацією процентів за такими кредитами до 0 відсотків річних до 31 березня 2021 року

Крім того, згаданими вище змінами до Порядку передбачена відстрочка платежу суб'єкта підприємництва щодо повернення кредиту або його частини в залежності від категорії кредиту до шести або до дев'яти місяців або до 31 грудня 2020 року.

Щодо передбаченого законопроектом надання адресної фінансової підтримки туроператорам, то слід зазначити, що згідно з пунктом 7 Порядку державна підтримка надається в межах отриманих Фондом розвитку підприємництва коштів, передбачених у державному бюджеті, у вигляді:

1) часткової компенсації Фондом процентних ставок за кредитами, що надаються суб'єктам підприємництва для реалізації мети, визначеної пунктом 4 цього Порядку;

2) надання Фондом гарантій уповноваженим банкам на забезпечення виконання зобов'язань за кредитами, наданими суб'єктам підприємництва.

Таким чином, Порядок не передбачає надання адресної фінансової підтримки, а визначає лише критерії, яким повинен відповідати суб'єкт підприємництва для отримання державної підтримки відповідно до Порядку.

Кредитування за згаданою програмою згідно з Порядком здійснюється уповноваженими банками за рахунок власних або залучених ними коштів. Відповідність суб'єктів підприємництва установленим Порядком критеріям визначається уповноваженими банками, які здійснюють відбір, оцінку кредитоспроможності та кредитування суб'єктів підприємництва відповідно до власних правил, процедур та банківських продуктів з урахуванням вимог, визначених цим Порядком.

Згідно зі статтею 4 Закону України «Про банки і банківську діяльність» банк самостійно визначає напрями своєї діяльності. При цьому органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов'язків або втручатись у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом.

Проект Закону України в поданій редакції не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Роман ЄРМОЛИЧЕВ